

A MA!!, BITORIANO IRAOLA-K IDATZIA

(Azkoitia-ko euskal jai-aldietan sarituba.)

*¡Ama! ¡zer izen atsegiña dan!
¡zer samurra ta leguna,
lendabiziko biyotzeraño
eztiro sartzen zaiguna;
¡año da ederra! aosapaya
berak ezitzen diguna;
aundi chikiyen zoragarriya,
garbiya eta euskalduna,
seaskachotik jaiki baña len
denak ikasten deguna.*

*Ezta mendiyan piztirik sortu;
ezta basuan choririk,
aur baten gisa duenik maite
beraren ama besterik;
kabi chokuan naiz ondo gorde
beren lumetan bildurik
ezta biziko ¡ai! luzaruan;
ezta biziko umerik
naiz chio chio gaisuak egiñ
ezbaldin badu amarik.*

*Ume pochoho musu gorriya
far-irri gozo gozuan
musu bi edo iru emanaz
amak artzian besuan
ezta atsegiñ samurragorik*

sartzen beraren pechuan;
eztu banandu Jaunak zorion
aundiyagorik munduan
eta eztakik ote dan loraz
apaindutzen dan zeruan.

Eztu kantatzen chanchangorriyak
naiz igo meta burura,
amak aurrari lo lo egiñaz
kantatzen diyon modura;
¡nik eztakit zer Jaungoikozko dan
kantacho atsegiñ ura,
alako legun eta aiñ geldi
igotzen dana zerura,
aingeruchuen lira soñuak
entzuten diran lekura.

¡Ama! esaten dute aurchuak
¡ama diyote larriyak
eta baleki ayek bezela
esango luke choriyak;
esango luke bildoch manchuak;
anchume jostalariyak;
euskerak ditu izen jatorrak
bikañak eta garbiyak,
baña eztu bat aiñ egokirik
naiz izan miragarriyak.

Ume laztana arkituzian
estura aundi aundiyan,
egingo luke aitak egingo
ezlukiana agiyan;
negar malkua saltatu arren
ama larriyen begiyan,
laister sartuko litzake sutan
nola itsaso erdiyan,
bere izarra, bere kutuna
andik libratu dediyan.

Ama lajata joaten diranak
buru ariñen moduan,
pasiaz itsas zabala eta
gertatu beste munduan,
oroituko da bein da bi aldiz
utzi zubenaz orduan;
oroituko da, ez bildur izan
eztaukanian onduan
eta aiñ bakar aurkitutzian
jamak zer baliyo duan!

Baña biltzian damuz betia
bide charretan izanaz,
ta arkitzian ama on aren
asnas gozuak eranaz,
amak besuak zabaldu eta
seme maitia esanaz,
barkatzen diyo, musu eztiyak,
musu laztanak emanaz...
jume desleyal itzuli zana
aztubaz alako amaz!

Ume eder bat beltzez jantziya
negar zispirak egiñik,
amacho ill da ikusi oida
laguntzen aldamenetik
arantz beltz arren eritasuna
animaraño sentirik...
¿nola ez ume doakabeak
nola ez izan damurik,
nola tristiak negar ez egiñ
ezbada beste amarik?

¿Ezta ikusten gudari pizkor
beldur gabe ta trebia,
suautzen kiak nabar beztua
koaje biziz betia?
burni zatiyak zauritu eta

nagi jotzian lur-bia...
niz ezdakit ark esaten duen
jezdakit! ¡Jesus neria!...
baña iraulka entzuten zayo
¡ai! ¡nere ama maitia!

Goguan daukat aurra nintzala
amak esaten zirana,
lendabiziko ikasten zala
Jesus onaren izena;
itz gozuayek etziran sartzen
arantzen gisa barrena,
baña sentiyaz alako gauz bat;
sentiyaz poza ta pena,
bere izena esaten nuben
Jaungoikoaren urrena.

Nik ere galdu nuben betiko
nere ama ¡baña nola!
bere albuan aín amoriyoz
kontu egiten nagola;
erantzi nuben negar malkotan
buruban neukan chapela
ta eman niyon laztan gozo bat
¡tristia ill da bereala!
¡aiñ zan estuba! pentsatu nuben
berak sentitu zubela.

Zerubak eman ziyon eskero
bere echia lur-bian,
eztet izan nai adiskiderik;
bizi naiz bakardadian;
egiazki ta fede biziyan
sartu baña len oyian,
gau guziyetan amarentzako
belaun gorriyen gañian,
errezatzen det Aita Guria
Jaungoikoaren aurrian.
